

**MÄLARDALENS HÖGSKOLA
ESKILSTUNA VÄSTERÅS**

INTEGRATION OCH ARBETSMARKNADSPOLITIK.

Hur invandrare med burundisk bakgrund upplever integrationen på den svenska arbetsmarknaden

GUSTAVE NTWARI

Kurs: Statsvetenskap 61-90, SKA204

Högskolepoäng: 15 hp

Program: Statsvetarprogrammet

Handledare: Terence Fell

Examinator: [Förnamn Efternamn]

Datum: 2020-08-13

ABSTRACT

This study is based on a qualitative approach that analyzes data collected through semi-structured interview. The purpose of this study is to increase our understanding of the Swedish integration policy in the labor market. I do this by painting a picture of how the first generation of immigrants from Burundi who moved to Sweden between 2000 and 2005, men and women, experienced their integration into the labor market in Sweden. Method used in this work is a qualitative interview analysis, the text is transcribed with the use of intelligent Verbatim. By reviewing the respondents' feedback based on the theories of human capital, social capital and state capital, the decision-makers' adaptation of policies on labor market integration enlighten. However, civil society, whose contribution is not taken in the reflection of decision-makers, can play a predominant role in the economic integration of immigrants.

Keywords: labor market policy, Integration, Respondent human capital, social capital

SAMMANFATTNING

Den här studien byggs på en kvalitativ ansats som analyserar insamlade data genom semi-strukturerat intervju. Syftet med denna studie är att öka vår förståelse av den svenska integrationspolitik på arbetsmarknad. Jag gör det genom att måla en bild av hur den första generationens invandrare från Burundi som flyttat till Sverige mellan 2000–2005, män och kvinnor, upplevde sin integration på arbetsmarknaden i Sverige. Metod som används i arbete är en kvalitativ intervju analys texten transkriberas med användningen av (intelligent Verbatims). Genom att granska respondenternas feedback utifrån de teorierna om humankapital, socialt kapital och statligt kapital upplysa beslutfattarnas anpassning av policy om arbetsmarknadsintegration. Det civila samhället vars bidrag inte tas i betraktning av beslutfattarna kan dock spela en övervägande roll för invandrades ekonomiska integration.

Nyckelord: arbetsmarknadspolitik, Integration, Respondent humankapital, social kapital.

INNEHÅLL

1	INLEDNING	1
1.1	Bakgrund	2
1.1.1	Tidigare Forskning	3
1.2	Problemformulering och mål	8
1.3	Syfte och frågeställningar	8
2	TEORETISK REFERENSRAM	9
2.1	Human kapital	9
2.2	Social kapital	10
2.3	Statens kapital	12
2.3.1	Statens roll i invandrares integrationspolitik på arbetsmarknaden	13
3	METOD OCH MATERIAL	15
3.1	Kvalitativ forskningsansats	15
3.2	Datainsamling	17
3.2.2	Urval	17
3.2.3	Om respondenterna.....	18
3.3	Databearbetning	18
4	ANALYS	19
4.1	Social kapital	19
4.1.1	Medlemskap inom olika föreningar.....	19
4.1.2	Andra sociala nätverk	20
4.1.3	Individens utveckling	22
4.2	Humankapital	22
4.2.1	Tidigare utbildning	23
4.3	Statens kapital	25
4.3.1	Integrationsprogram	25
4.3.2	Utbildning och yrkesutbildningar.....	25

4.3.3	Statens jobbförmedling	26
4.3.4	Ekonomiskt stöd	28
5	DISKUSSION.....	28
5.1	Resultatdiskussion	29
5.2	Metoddiskussion	30
5.3	Fortsatt forskning.....	31
6	SLUTSATSER.....	31
	REFERENSER.....	33
BILAGA 1:	INFORMATIONSBREV.....	39

TABELL- OCH FIGURFÖRTECKNING

Tabell 1	Inrikes och utrikes födda, jämförelse. Sysselsättning, arbetslöshet samt arbetskraftstalet	2
Tabell 2	Respondenter bakgrund.....	18
Tabell 3	Analysram.....	18

FÖRKORTNINGAR

Förkortning	Beskrivning
AMS	Arbetsförmedlingen.
DELM	Delegation för migrationsstudier.
LIA	Lärande i Arbete.
OECD	Organization for economic cooperation and development.
SCB	Statistiska Centralbyrån.
SFI	Svenska för Invandrare

1 INLEDNING

En av de mest pressande frågor i den svenska politiken idag är regeringens och den statliga förvaltningens förmåga att skapa jobb för nyanlända (Joyce, 2017). Efter den dramatiska utsvängningen i migrationspolitiken 2015 är denna fråga hårt pressad (Joyce, 2017). Denna uppsats tar sin utgångspunkt i en kritik av regeringens arbetsmarknadspolitik och argumenterar att mänskligt och socialt kapital spelar en minst lika viktig roll som Arbetsförmedlingen för att hitta ett jobb i dagens Sverige. Om så är fallet, bör regeringen satsa på att upprätthålla dessa viktiga nätverk av föreningar och medborgare.

Integration av flyktingar och anhöriga den första tiden i Sverige ske genom den statliga Arbetsförmedlingen som etablera flyktingar och flyktinganhöriga på arbetsmarknaden (Joyce, 2017). Sverige har ett nationellt sammanhängande etableringsprogram på två år som innehåller språkundervisning på SFI, samhällsorientering och arbetsmarknadsinsatser parallellt som samordnads av Arbetsförmedlingen (Joyce,2017). Invandraren som lyckats komma snabbt i arbete motsvarar 30 % medan de som lever många år på ekonomiskt bistånd eller får arbete under en längre tid motsvarar drygt 50% (SCB, 2018).

Sverige har haft en betydande invandring sedan 2000 och samtidigt har nyanlända svårt att etablera sig på arbetsmarknaden i Sverige (Joyce, 2017). Invandringen av burundier till Sverige ökade mycket under 2000-talet där runt 1 200 personer kom till Sverige, och minskade under 2006 (Delmi, u.å.). Att studera just den kategorien av burundier ger en mer generaliserade bild av integration på arbetsmarknad då ankomst till Sverige speglats med den första arbetsinkomster.

Denna studie har fokuserad på första generationens invandrare som kommer från Burundi, som flyttade till Sverige mellan 2000 och 2005. Anledningen till valet av undersökningspopulation är baserade på den genomsnittliga tiden det tar för invandrare att börja arbeta i Sverige.

Det första året har 80 procent ekonomiskt bistånd som största inkomstkälla och efter några år blir det allt vanligare att den största inkomstkällan är förvärvsinkomst. Efter 15 år i Sverige har 55 procent förvärvsinkomst som största inkomstkälla. Den största inkomstkällan kan även vara från något annat, till exempel arbetslöshetsersättning eller vård av barn (SCB, 2018).

I själva verket kommer studien att genomföras med hjälp av en kvalitativ intervju, vars resultat kommer att tolkas mot bakgrund av teorierna om mänskligt, socialt kapital och analysen av gällande arbetsmarknadsintegrationspolitik. Denna studie kommer att leda till en serie rekommendationer för både invandrare, myndigheter och andra organisationer som arbetar med integration på arbetsmarknaden. Studie ska också väcka tankar hos de som kanske är intresserad av ämnet i stort.

1.1 Bakgrund

Dagens statistik på arbetsmarknad visar hur stort antal utrikes födda i Sverige skiljer sig mot de inrikes födda i sysselsättning. Statistik från 2009 som illustrerar sysselsättningsgrad i procentsatsen mellan de utrikes och inrikes födda visar att arbetslösheten bland aktiva utrikes födda personer (15–74 år) var mer än dubbel så mycket än de inrikes födda personerna (SCB, 2009). Vi kan inte dra några slutsatser om dessa statistiska siffror gällande studiens målgrupp, men de illustrerar att redan under 2009 var siffrorna högre. Här kan man undra varför staten politik lyckats inte minska arbetslösheten bland utrikes födda grupper i Sverige. Nedanstående tabell inhämtade från Statistiska centralbyrån (SCB) visar sysselsättningsgrad bland arbetslöshetens grad bland inrikes och utrikes födda (SCB, 2009).

Tabell 1 Inrikes och utrikes födda, jämförelse. Sysselsättning, arbetslöshet samt arbetskraftstalet

TAB. 32B (15-74 år) Inrikes och utrikes födda, jämförelse. Sysselsättning, arbetslöshet samt arbetskraftstalet (relativa tal) efter kön och ålder (nivå 2).

Kön	Relativa tal (procent)								
	Sysselsättn.grad ¹⁾			Relativ arbetslöshet ²⁾			Relativt arbetskraftstal ³⁾		
Ålder	Inrikes födda	Utrikes födda	Totalt	Inrikes födda	Utrikes födda	Totalt	Inrikes födda	Utrikes födda	Totalt
	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)
Båda könen									
15-24	39,1	33,8	38,5	21,8	30,9	22,8	49,9	48,9	49,8
25-54	87,1	68,0	83,9	4,9	13,8	6,2	91,6	78,9	89,5
55-74	47,5	37,9	46,3	4,1	5,4	4,2	49,5	40,1	48,3
15-74	66,8	55,9	65,2	6,8	14,1	7,8	71,7	65,1	70,8

Källa: SCB, Arbetsmarknadsstatistik: Tabell 32 B

Innan denna överblick stängs verkar det viktigt att gruppera de svarande på bakgrundsegenskaperna. Medborgarna kommer från ett litet land där relationer lätt kan upprättas eftersom endast ett språk används och ofta flyr på grund av cykliska politiska kriser. Civilt krig, förtryckande politik och folkmord har med jämna mellanrum tvingat ett stort antal av Burundis befolkning att lämna landet och gå i exil.

Sammanfattningsvis verkar ämnet relevant och värt att utforskas särskilt i det nuvarande svenska arbetsmarknadsförhållandet. Nycklarna för en effektiv integration av migranten på arbetsmarknaden ska granskas genom att inte bara ta hänsyn till integrationspolitik men även på några andra teorier som mänsklig kapital och social kapital samt deras ömsesidiga inblandningar i integrationspolitik. Detta hjälper att bedöma om svensk integrationspolitik är tillräcklig och ger goda resultat på integration av invandrare på arbetsmarknaden.

1.1.1 Tidigare Forskning

Enligt tidigare studier från USA som handlar om integrationsfrågor, beskrivs bland annat social och individens kapital roll på arbetsmarknaden. Robert Putnam (2000) integrationsteorier associeras med social kapital. Till skillnad, andra forskare såsom Chiswick och Borjas (2000) associerar integrationsteorier med mänskliga kapital.

I Sverige har man lagt mer fokus på myndigheter (Arbetsförmedlingen, SFI, LIA) och andra organisationer som hjälper invandrarna att komma in på den svenska arbetsmarknaden. Det handlar oftast om att integrationen blir ett byråkratiskt uppdrag och inte en anpassning förmåga där de individuella färdigheterna driver integrationsprocesserna.

Andra källor upplyser att statens integrationsroll sker genom olika insatser som samordnad av Arbetsförmedlingen. Utöver rollen som Arbetsförmedlingen har, medger staten olika bidrag till kommunala verksamheter och organisationer som förmedlar språkundervisning, olika utbildningar, praktikplatser för att snabbare integrera invandrarna i Sverige (Joyce, 2017). Invandrare som deltar i dessa aktiviteter får en individuell etableringsplan med utbildning i svenska SFI, samhällsorientering samt insatser som påskyndar etableringen i arbetslivet (Joyce, 2017).

2018 bevisade skolinspektions utredning (2018), att SFI behöver omstruktureras. De flesta SFI verksamheten behöver bli bättre på att individanpassad arbetssätt inom deras undervisning då elevernas behov tillgodoses (Skolinspektion, 2018). I fortsättningen samma tidigare källa uppger att undervisning på SFI ska lägga mer fokus på den enskilde eleven (Skolinspektion, 2018).

Ett framgångsrikt civilsamhälle kan skapa flera möjligheter för nyanlända, samt att det underlättar förhållande mellan samhället och de nyanlända. Det är därför viktigt att staten genom de valda politikerna stödjer civilsamhälle.

Governments cannot put the blame on their citizens for the lack of social capital. Instead, the policy message becomes a very different one, namely that the lack of social capital is caused dysfunctional government institutions. (Rothstein & Stolle, 2002).

Piracha et al., (2016) lyfter upp vikten att staten borde lägga mer fokus på att stärka de olika sociala nätverk som etableras inom invandrarens bostadsområden så att informationer om arbetssökandet kan lättare komma fram. De flesta invandrare i Österrike eller Tyskland hittar jobb genom olika informella nätverk och föreningar som inte har huvudsakliga uppgifter att hjälpa invandrarna att hitta jobb (Piracha et al., 2016).

Eschler (2019) i hans studie tar upp betydelse av religion för att skapa starka nätverk. Han menar att folk som tillhör samma församling har bland annat lättare att bygga ett stort nätverk som i sin tur kan underlätta integration på arbetsmarknaden. Däremot Bradley (2015) argumenterar att det finns en annan viktig aspekt till en snabb integration på arbetsmarknaden som inte handlar om de klassiska nätverken så som familjerelationer vänskap och så vidare. Författaren menar att det ska finnas diversifiering av olika nätverk, helt enkelt att de olika nätverksband som knytts ska ha individerna som är av olika ålder, kultur med mera. De klassiska nätverksband begränsar individens förmåga att söka arbete eller praktik, många kan bli beroende av varandra och kan försvaga individens förmåga att våga söka jobb själv (Bradly, 2015).

Studierna om ämnet integrations på arbetsmarknaden i Europa som utförts av experter som arbetar med integrationspolitik under 2015, har varit mycket användbar gällande genomförande av den integrationspolitik i EU länder. Experterna ifrågasätter vad kan vi egentligen lära oss om integrations hinder och vilken politik som kan fungera för att anpassa sig till olika specifika invandrares grupp (EU, 2016).

Dancygier et al., (2014) påpekar att integration av invandraren på arbetsmarknaden ska inte bara ske genom olika program och projekt utan den måste också ske genom lagstiftning och politiska förändringar. Dessutom ska invandrare ha samma rättigheter som alla andra inrikes födda för att lättare integrera sig i samhället, bland annat rösträtt etc. Författarna menar att genom rösträtt eller medborgarskap kan invandrarna känna sig inkluderande och kan ställa krav från de utvalda politikerna samt komma med synpunkter på vilka åtgärder som underlättar en snabb integration på arbetsmarknad (Dancygier et al., 2014).

Medan man definierar mänskligt kapital hänvisar OECD-rapport till Rosen (1999) som behandlar mänskligt kapital som en investering som människor gör i sig själva för att öka sin produktivitet. I samma studie definierar Frank & Bernanke, mänskligt kapital som en sammanslagning av faktorer bland annat utbildning, erfarenhet, intelligens, energi, arbetsvanor, pålitlighet och initiativ som påverkar värdet av en arbetares marginella produkt.

Utifrån produktivitet perspektiv är humankapitalet lagret av färdigheter och kunskap som förknippas med förmågan att utföra arbete för att producera ekonomiskt värde menar Sheffrin (2003) i samma som nämns ovan.

Följaktligen inkluderar mänskligt kapital både det instrumentella konceptet för att producera vissa värden och den endogena betydelsen för att själv generera det. För att på ett beroende, oberoende sätt skapa dessa värden finns det ingen tvekan om att luta sig genom utbildning vilket kan vara viktig när det gäller att definiera begreppet mänskligt kapital. Med tanke på att erfarenheter kan inkluderas som en kunskapskategori, är humankapitalet en synonym för kunskap inbäddad i individer (OECD, 2009).

Vissa forskare definierar dessutom att mänskligt kapital är kunskapen, färdigheterna, kompetensen och attributen hos individer som underlättar skapandet av personligt, socialt och ekonomiskt välbefinnande med det sociala perspektivet (Rodriguez & Loomis, 2007).

I en OECD-studie (2016), beskrivs hur viktigt det är att statens resurser allokeras till andra aktiviteter för en mer effektiv integration på arbetsmarknaden av invandrarna. Följande punkter belyser relevansen av att ha effektiv integrationspolitik:

- Smidig övergången från arbetslöshet till arbete för dem som är mest avlägsna från arbetsmarknaden;
- Stärka ansträngningarna för att öka efterfrågan på migrant färdigheter; Förbättra tidiga integrationsinsatser och förbättra samordningen;
- Säkerställa minimistandarder för kvaliteten på integrationsaktiviteter i hela landet och sprida effektiv praxis.
- Se till att kompetens hos högkvalificerade migranter är korrekt erkända och värderade
- Fokusera insatser riktade på invandrarungdomar i riskzonen för att uppnå integrationen som ett samhällsansvar, nämligen:
  - genomföra mentorprogram i större skala
  - engagera sig mer arbetsmarknadens parter för att uppmuntra arbetsgivare att diversifiera sin anställningspraxis och stärka integrationen av migranter.

Arbetsförmedlingens (2017) rapporterade att särskilda utmaningar kan komplicera en snabb integration på arbetsmarknaden genom såsom osäkerheten med tillfälliga uppehållstillstånd och det motverkar invandrarna att ta stegen för att fullfölja sin potential. Samtidigt att ohälsa och bostadsbristen är också tillkommande faktorer som påverkar tiden med integration på arbetsmarknaden (AMS, 2017).

I samma spår, har tidigare studier om statens kapital, påpekat att staten i vissa fall kan anses som ett hinder för en snabbare integration genom sina institutioner. Institutioner kan definieras som uppsättningar av regler, vilka används av en grupp individer för att organisera återkommande aktiviteter som både påverkar personer och andra som är föremål för reglernas tillämpningar (Reyes & Kamali, 2005).

Informella normer och regler kan påverka invandrare att öka eller minska tillit hos myndigheter de kommer i kontakt med. T.ex. inom inskolning där invandraren separeras från andra svenskar på grund av hindrade språksvårighet. Institutionernas handlingar kan vara diskriminerande genom att särbehandla människor från deltagande på samma villkor på grund av gamla traditioner som lever vidare (Reyes & Kamali, 2005). Detta går emot målet för statens integrationspolitik som bygger på lika rättigheter, skyldigheter och möjligheter för alla oavsett etnisk och kulturell bakgrund.

Kamali (2006) argumenterar att integrationspolitiken misslyckas på grund av "vi-och-dem tänkande" nämligen svenskarna som integrera invandrarna så som den kommunala verksamheten är organiserade. Sveriges Kommuner organiserar integrationsarbete med huvudmålet att integrera invandrarna. "Vi" svenskar (civiliserad) som integrera de invandrare (ociviliserad) vilket kan vara en av orsakerna till en misslyckande integrationspolitiken (Kamali, 2006).

Kamali (2006) diskuterar vidare att brist på att känna till informationer om invandras erfarenheter och kvalifikationer hos arbetsgivarna kan vara en av faktorerna som ligger bakom den höga arbetslösheten bland personer med invandrarbakgrund. Författaren ifrågasätter om det inte beror på arbetsgivares ovilja att söka den informationen eller lära känna invandrare. Författaren menar att denna brist skapar osäkerhet samt förtvivlan hos både arbetsgivare och arbetssökande vid anställningen och länkar det till Vi och Dem tänkande.

Riksrevisionen kritiserade redan tidigt integrationsverket i sin granskning (Riksrevision, 2006) om brister i myndighetens uppföljningskontroll, styrning och strukturella organisatoriska hinder. Som en följd av dessa hinder, dröjer nyanlända att etablera sig på arbetsmarknaden. Med anledning att öka statens förutsättningar om lika rättigheter oavsett etnisk och kulturell bakgrund, togs beslut i riksdag om att starta integrationsverket året 1997.

Myndigheten hade också för uppgift att utveckla samt förbättra introduktionen av nyanlända i samtliga kommuner men lades ned 2007 (Regeringen, 1999).

I integrationsrapport för somalisktalande i Sverige påvisade redan 1999, på att individens valmöjligheter och diskriminering inte bara finns hos arbetsgivare men också inom offentliga myndigheter så kallad institutionell diskriminering. De säger att det inte är ovanligt att tjänstemän avråder någon från att söka en tjänst eller en utbildning, med motiveringen att personen ändå inte kommer att bli antagen (integrationsverket, 1999).

Strängt regler när det gäller utbildning och arbetslivserfarenhet. Därför möts invandrare från fattiga utvecklingsländer ofta av problem som kännetecknas av irrelevanta färdigheter och kunskaper, okunnighet för normer och institutioner, svårigheter när de försöker komma in på arbetsmarknaden (Heilbrunn et al., 2010).

Integrationspolitisk syftade till att skapa bättre förutsättningar för alla människor Det blev därför viktigt att skilja på mellan insatsen som riktas mot nyanlända och övriga samhällsinsatser i stort. Samsyn och samverkan har saknats mellan involverade aktörer såsom kommun, utbildningsanordnare, arbetsförmedlingen, landsting och försäkringskassa (Riksrevision, 2005).

Det blev därför viktigt att skilja på mellan insatsen som riktas mot nyanlända och övriga samhällsinsatser i stort. Samsyn och samverkan har saknats mellan involverade aktörer som kommun, utbildningsanordnare, arbetsförmedlingen, landsting, försäkringskassa i genomförande av integration av nyanlända (Integrationsverket, 2007).

Det sociala kapital är en kontinuerlig process som bygger på ömsesidigt förtroende hos de lokala nätverken. Social nätverk kan vara formella eller mindre formella:

In Sweden, contacts made through informal networks-including friends, relatives and previous employers- are an important source of labor market information and a central component of job search. Indeed, studies suggest that up to two thirds of all filled vacancies involve some form of informal contacts (Behtoui, 2008). In addition to having fewer labor market contacts, the networks available to immigrants are often largely concentrated among other immigrants -who are themselves more distant from the labor market, or are concentrated in lower-skilled jobs (OECD,2016).

Å andra sidan är social kapital ett koncept som hänvisar till hur människor skapar sociala nätverk och sociala relationer, och till förtroende och normer för engagemang som underlättar dessa interaktioner. Som former av social kapital anses nätverk och förtroende för att skapa solidaritet och inkludering (Franklin et al., 2004).

Social kapital och mänsklig kapitalgår hand i hand, de två är förknippade på komplexa sätt och fyller på i vissa fall till varandra. Med andra ord, social kapital främjar utvecklingen (Putnam, 2000).

Arbetet fokuserar på invandrare från burundi som kom till sverige mellan 2000 och 2005. Denna period sammanfaller med en stor förändring av den svenska arbetsmarknadspolitiken. Faktum är att från september 2003 till december 2005 deltog svenska arbetsmarknadsnämnden i ett arbetsmarknadsexperiment, kallat *‘Work Place Introduction’* för personer av utländskt ursprung. Den specifika målgruppen för detta program var arbetssökande med tillräckliga kunskaper i svenska men med svårighet att få jobb på grund av avsaknaden av arbetslivserfarenhet i Sverige. Denna situation skulle vändas genom att tillhandahålla hjälp till arbetssökande och arbetsgivare i ett tidigt skede i ansökningsprocessen, särskilt genom att identifiera de sökandes kvalifikationer och ambitioner, anpassa dem till önskemål från intresserade arbetsgivare och ge hjälp under det första steg till arbetsplatsen under sex månader. Lönen betalades av arbetsgivaren under arbetsmarknadsexperiment (Wiesbrock, 2011).

1.2 Problemformulering och mål

Med det som nämns i tidigare forskning upptäcktes att det finns 2 grupp faktorer som underlättar invandrarnas integrations på arbetsmarknaden, det vill säga statens kapital samt individens egen förmåga att integrerar sig genom mänskligt kapital och social kapital. Den här studie kommer att fokusera på invandrare från Burundi som har kommit till Sverige mellan 2000–2005 för att upptäcka om det var deras eget, samhällets, eller statens kapital som hjälpte de att etablera sig på arbetsmarknaden.

1.3 Syfte och frågeställningar

Syfte med studie är att öka förståelsen för vilka är faktorerna som har bidragit till studiens målgrupp integrations upplevelser på den svenska arbetsmarknaden.

Med dessa förutsättningar avser denna studie att belysa följande forskningsfrågor:

1. Vilken roll spelar det civila samhället i att integrera invandrare på den svenska arbetsmarknaden?
2. Är det staten, det civila samhället, individen, eller en kombination av dessa olika former av kapital som gör att en invandrare lyckas bli integrerad på arbetsmarknaden?

2 TEORETISK REFERENSRAM

Denna studie främjar teorierna om humankapital, social kapital samt statens roll i integrationspolitik på den svenska arbetsmarknaden som mer än en gång har bidragit till arbetet med att integrera invandrare på arbetsmarknad. Dessa stora trender kan faktiskt förklara de mekanismer som är mest användbara för att positionera sig på arbetsmarknaden.

2.1 Human kapital

Chiswick (2000), betonar att mänskliga kapitalfaktorer är centrala för invandrarnas ekonomiska integration. Mänsklig kapital pekar på individuella egenskaper som språk, utbildning, yrkeskunskap och kunskap om det mottagande landet.

Chiswick (2000), hävdar också att det finns andra typer av mänskligt kapital, till exempel invandrarens motivation, ambition och anpassningsförmåga. Dessa färdigheter, kvalifikationer och demografiska egenskaper är viktiga faktorer för hur väl en invandrare kommer att anpassa sig till mottagare landets arbetsmarknad, dvs. ekonomiskt integrerad. Eftersom färdigheter inte alltid kan överföras från ett land till ett annat kommer det att påverka invandrarens sysselsättningsgrad. Beroende på om invandrarnas humankapital kan överföras för att matcha mottagande landets arbetsmarknad eller inte är därför av stor betydelse för arbetsmarknadens framgång.

Både Chiswick (2000) och Borjas (2000) hävdar att invandrarnas framgång på arbetsmarknaden beror inte på att de är lämpliga eller inte. Författarna menar när en invandrare som flyttar till ett nytt land har hög human kapital dvs, utbildning eller andra erfarenhet som kan harmoniseras till det mottagare landets arbetsmarknad, kommer det att vara positiv effekt för ekonomisk tillväxt för samhället samt att det ge positiva resultat för invandrare på arbetsmarknad.

Följaktligen, invandrarens motivation och ambition samt anpassning till nya samhällets värderingar underlättar att starta ett nytt liv och de blir mer framgångsrik på arbetsmarknaden. Invandrare som är outbildade, med mindre lämpliga färdigheter och låga motivations- eller ambitionsmängder har svårt att etablera sig på arbetsmarknaden. Därför flyktingar har ofta större svårigheter att integrera sig i det mottagande landet jämfört med arbetskraft migranter som troligen har planerat sin flytt (Chiswick, 2000).

Borjas (2000) argumenterar också att det är viktigt att ta hänsyn till tidsperiod om hur länge invandrare har varit i mottagande land. Han hävdar att en invandrare som har varit i mottagarland i många år har mindre svårigheter att integrerar sig på arbetsmarknad jämfört

med en invandrare som nyligen har kommit. Förklaringen är att nyanlända invandrare ännu inte har kunnat anskaffa sig all specifika informationer om hur man etablera sig på arbetsmarknaden.

Borjas (2000) menar vidare att det är uppenbart att vissa invandrargrupper presterar bättre än andra eftersom de har lättare att anpassa sig till landets arbetsmarknad. Invandrargrupper med liknande traditioner och religion som mottagande landet har därför fördel gällande integration på arbetsmarknad än en invandrargrupp som har ett mycket större kulturellt avstånd till mottagande land. Författaren anser mänsklig kapital som viktig faktor för framgångsrik individuell integration på arbetsmarknad.

Sammanfattningsvis uppger Chiswick (2000) och Borjas (2000) att klassiska faktorer för mänskligt kapital är centrala för den ekonomiska integrationen av invandrare. Chiswick (2000) argumenterar denna åsikt genom att hänvisa till andra typer av humankapital såsom invandramotivation, ambition och anpassningsförmåga. Båda forskarna hävdar att det är de mest motiverade invandrarna med de högsta ambitionsnivåerna som lyckas bättre att integrera sig.

Människokapitalperspektivet är avgörande för min studie för att bestämma dess respektive bidrag när det gäller integration på arbetsmarknaden.

2.2 Social kapital

Socialt nätverk är en social struktur mellan aktörer som kan präglas av antingen enskilda aktörer eller organisationer. Nätverket symboliserar de relationer och band som kopplar de olika aktörerna. I jämförelse med de motsatta kollegorna i humankapitalteorin hävdar, Portes & Sensenbrenner(1993) att sociala strukturer på makronivå är avgörande faktorer för ekonomisk prestation.

Portes och Sensenbrenner (1993) hävdar att ekonomisk integration bygger på att individen påverkas av strukturella faktorer som är inbäddade i sociala relationer/sociala nätverk. Även om människor betraktas som rationella, kan sociala relationer påverka och kan leda till att människor väljer att göra som samhälle är uppbyggd, men inte som de skulle vilja göra, såsom att följa normer, värderingar och klass som kan fungera inom en social formation.

Sociala nätverk producerar olika typer av information, kapital och medel som effektivt spridas till människor och anknytning till varandra. Emellertid i en sådan situation nätverket är naturligtvis viktigt liksom i vilken grad banden är relaterade till institutionell sfär (Portes & Sensenbrenner,1993).

Således påverkas invandrarens ekonomiska ambitioner av social struktur, vilket innebär att sociala formationer kan stödja eller störa en invandrarens ekonomiska integration. Invandrarnas ekonomiska prestation beror på samhälle som de integreras i, det vill säga: sociala strukturer påverkar individens handling. Det finns olika typer av sociala formationer där ekonomiska åtgärder är fixerade. Dessa sociala formationer bildas av olika grupper av personer relaterade till banden med familj, arbete, kultur och traditioner. Föreningar är viktiga för invandrarnas marknadsintegration av många skäl (Portes & Sensenbrenner, 1993).

Bourdieu (1986) definierar social kapital som en blandning av de faktiska eller potentiella resurserna som är kopplade med ett starkt socialt nätverk som är mindre institutionaliserade i relationer av ömsesidigt förtroende och erkännande - eller med andra ord medlemskap i en grupp - som ger var och en av sina medlemmar stöd för det kollektiva ägda kapitalet (Bourdieu, 1986).

Social kapital avser individens förmåga att skaffa sig tillräckliga resurser i ett socialt nätverk. De sociala resurserna kan vara av många olika formationer, till exempel: ekonomiska gåvor eller lån, information eller tips om arbetsförhållanden eller anställning eller annan typ av vänskapliga gåvor. Sådant socialt kapital kan sägas vara resultatet av den sociala inbäddningen. Det är invandrarens sociala kapital som avgör om en individ kommer att lyckas på arbetsmarknaden eller inte (Portes och Sensenbrenner 1993).

Bourdieu (1986) definierar social kapital som en sammansättning av de faktiska eller potentiella resurserna som är kopplade till besittning av ett hållbart nätverk av mer eller mindre institutionaliserade relationer av ömsesidigt bekant och erkännande - eller med andra ord medlemskap i en grupp - som ger var och en av sina medlemmar stöd för det kollektiva ägda kapitalet.

Putnam (2000) hävdar i sin artikel att ju rikare amerikaner blivit desto mer deras känsla av det sociala samhället har minskat. Städer och traditionella förorter har blivit stora anonyma platser där människor sover och arbetar och gör lite annat. Författaren menar att det finns risk mot nedgång av sociala nätverket när människor väljer att tillbringa mer tid att vara själva och väljer bort att gå med i olika samhällsgrupper och frivilliga organisationer samt att umgås med grannar, vänner och familj.

Putnam (2001) i sin artikel om mätning och konsekvenser om social kapital, menar att det finns olika definitioner om social kapital. Men författarna som skriver om social kapital börjar komma lite närmare till en gemensam grunddefinition av social kapital. Denna gemensamma definition av social kapital, handlar om ömsesidighet och de associerade normer som tillkommer. Det är Dessa normer som skapar värde av social kapital, åtminstone i vissa fall, det har konstaterat både i offentlig och i privat. Putnam går vidare med att säga att detta inte

bara gäller social kapital, utan även gällande human kapital där det finns både offentliga och privata avkastningar (Putnam, 2001).

Hao och Kawano (2001) betonar vikten av nätverk inom invandrargemenskapen för invandrarnas ekonomiska framgång. När invandrare investerar i språkkunskaper, utbildning och arbetslivserfarenhet kommer de att få högre löner och ha ett bättre yrkesval. Att inte investera i humankapital kan å andra sidan leda till ekonomisk bistånd beroende. De standardiserade egenskaperna inkluderar hushållens inkomster och sammansättning, landsbygd/stadsområde och socioekonomisk bakgrund.

Hao och Kawano (2001) hävdar att nätverk stöder äldre invandrare att nytta av välfärds fördelar genom att minska stigmatiseringen i samband med integration. Å andra sidan, Bisin et al. (2010) hittar indikationer på att nätverk med familjs anknytning är viktigt för att hitta ett jobb, men att denna effekt minskar med styrkan av etnisk identitet.

I allmänhet är nätverk viktiga för invandrarnas arbetssökningseffektivitet, eftersom invandrare har ofta mindre kunskap om vad som händer på arbetsmarknaden i det nya landet. Ofta fungerar nätverk, som familj och vänner, för att identifiera potentiella kandidater för ett jobb. Avsaknad av nätverk kan leda till att invandare blir begränsade på information och blir svårt att integrera sig på arbetsmarknaden (Liebig & Widmaier, 2009).

2.3 Statens kapital

Med statens kapital menar jag samtliga direkt eller indirekt insatser som staten genom sina statliga myndigheter, kommuner, arbetsmarknadens partners, utbildnings förmedlare osv. använder sig av för att integrera invandrare i det svenska samhället och inte minst på arbetsmarknad.

Sveriges integrationspolitik bedrivs utifrån riksdagsbeslut efter regeringens proposition som lags fram 1997 med syftet att reformera den gamla invandringspolitiken till en ny integrationspolitik.

Regeringens proposition (prop 1997/98:16) innehåller nedan huvudsakliga direktiv:

I propositionen föreslår regeringen mål och inriktning för en framtida integrationspolitik. Målen för integrationspolitiken skall vara lika rättigheter och möjligheter för alla oavsett etnisk och kulturell bakgrund, en samhällsgemenskap med samhällets mångfald som grund och en samhällsutveckling som kännetecknas av ömsesidig respekt och tolerans och som alla oavsett bakgrund skall vara delaktiga i och medansvariga för. Det integrationspolitiska arbetet skall särskilt inriktas på att ge stöd

till individers egen försörjning och delaktighet i samhället, värna grundläggande demokratiska värden och verka för kvinnors och mäns lika rättigheter och möjligheter samt förebygga och motverka diskriminering, främlingsfientlighet och rasism. Regeringen föreslår i propositionen att en ny myndighet inrättas med ansvar för att integrationspolitiska mål och synsätt får genomslag på olika samhällsområden samt för att aktivt stimulera integrationsprocesserna i samhället. Myndigheten skall ha det övergripande ansvaret för att verka för lika rättigheter och möjligheter för alla oavsett etnisk och kulturell bakgrund samt för att förebygga och motverka diskriminering, främlingsfientlighet och rasism. Myndigheten skall också ha ansvar för att nyanlända invandrare får stöd för sin integration i det svenska samhället. Vidare skall myndigheten följa och utvärdera samhällsutvecklingen mot bakgrund av samhällets etniska och kulturella mångfald. (prop 1997/98:16)

Under alliansregeringen 2010 reformerades etableringen av nyanlända med syftet att förkorta tiden till etableringen (Ennerberg, 2019). Anledningen var att ändra det tidigare politik som bedöms vara passiv till en mer aktiv politik som sätter individernas behov i fokus (Ennerberg, 2019). Arbetsmarknadsverket som tidigare hade det övergripande ansvaret för genomförande av integrationspolitik avvecklades och dess verksamheter flyttades till Arbetsförmedlingen, kommuner och samarbetspartner (Joyce, 2017).

2.3.1 Statens roll i invandrares integrationspolitik på arbetsmarknaden

Svenska staten har det största ansvar för mottagande av nyanlända och deras anhöriga under den första tiden i landet. Staten ser till att de som kommer till Sverige av asylskäl får sin asylutredning prövats av Migrationsverket som har även ansvar att ordna boende och de ytterligare vardags hjälp de behöver. Om personer får uppehållstillstånd som skyddsbehövande har man rätt enligt lag om bosättning, att staten ordna en bostad genom placering till en viss kommun åt hen. Statens ansvar fortsätter gälla i det så kallad integrationspolitik och sker genom kommunens, regioner och fler olika myndighetens program (Joyce,2017).

Riksdag är den största organ som beslutar om hur integrationspolitik styrs samt medel att genomföra den.

Integrationspolitikens mål är:

- lika rättigheter och möjligheter för alla oavsett etnisk och kulturell bakgrund
- en samhällsgemenskap med samhällets mångfald som grund

- en samhällsutveckling som kännetecknas av ömsesidig respekt och tolerans och som alla oavsett bakgrund skall vara delaktiga i och medansvariga för (prop. 1997/98:16, s.21).

Lundin (2011) menar att arbetsmarknadspolitiken är viktig för ekonomin och inte minst de insatserna som främjar till en väl fungerade arbetsmarknad. Vidare påpekar författaren om vikten av samspel mellan den så kallad passiv och aktiv arbetsmarknadspolitik nämligen de ersättningar man får genom arbetslöshetsersättningar och anställningsersättningarna.

Arbetsförmedlingen är den ansvariga myndigheten som samordnar insatser som leder till att invandrarna får arbete i Sverige genom det tvåårigt etableringsuppdraget (Joyce, 2017). Kommunerna har även ansvar över personerna som behöver någon form av försörjningsstöd eller utbildning (Lundin, 2011).

Enneberg (2019) anser att genom att lagstifta stöd under integrationsperioden, underlättar snabbare integration i samhället. Kombination av (SFI) och praktik leder ofta till att invandrare med språksvårighet kan komma snabbare in på arbetsmarknaden (Enneberg, 2019). Vidare argumenterar författaren att den kan finnas brist på tillit och en känsla hos invandrarna att de utnyttjas av arbetsgivarna och väljer bort praktikmöjligheter.

Lucio & Mackenzie(2017) argumenterar hur staten kan ses som en mängd av organiserade institutioner som konkurrerar med varandra och inte som en isolerad homogen institution. Intressen av olika aktörer inom staten kan skilja från varandra: vissa kan sträva efter kontroll medan andra strävar efter konkurrens på lokalnivå som t.ex. lagstiftarna och tjänstemän menar författarna när de diskuterar frågor om staten och arbetsmarknadsreglering. Författarna menar vidare att även om regeringar koordinerar olika verksamheter som bedriv inom staten, finns det ändå enskilda interaktionsstyrnings mekanismer när statliga myndigheter interagerar med andra aktörer. Integrationsmål och resultat kan därför upplevas och implementeras olika från ena intressen till den andra.

Med direkt institutionell diskriminering menar Burns (2005) de rutiner, regler, instruktioner eller andra insatser inom statliga institutioner som missgynnar en viss etniskgrupp. Det kan t.ex. vara institutioner sätt att organisera eller samordnar deras arbete. Vesterberg & Dahlstedt (2016) poängterar vikten för invandrare att assimilera/anpassa sig till den svenska samhället, "Swedishness", som ett led i anställningsprocessen.

Invandrare i Sverige har liten kunskap om politik menar Adman & Strömblad (2018) i deras studier om politiska kunskaper bland invandrare grupper i Sverige. Författarna menar att det tar lång tid för invandrarna att lära känna till de rättigheter man har i Sverige. Orsaken inte är att de är ovilliga men utan på grund av bristerna inom svensk utbildning och språk vilket leder till att det blir svårt för invandrarna att få dessa kunskaper (Adman & Strömblad, 2018).

Brister inom politiska kunskaper gör att de inte har kännedom om lika rättigheter och möjligheter för alla oavsett etnisk och kulturell bakgrund. Man kan väl undra om vikten för invandrarers anpassningsförmåga i svensk samhället så som Vesterberg & Dahlstedt (2016) lyfter i deras studier blir mer viktigare än statens.

3 METOD OCH MATERIAL

I min användning av metod kommer jag att utgå från teorin och tidigare forskning. Jag kommer att utgå ifrån den hermeneutiskt perspektiv i mina tolkningar av deltagarna svar i syfte för att kunna fånga meningen bakom delarna utifrån helhetsperspektiv och erbjuda läsare en nyanserade bild av målgruppens egna upplevelser gällande deras resa genom utmaningarna som de har stått på i integrationsprocesserna på den svenska arbetsmarknad. Emellertid jag är medveten om att mina egna upplevelser kan påverka mina tolkningar, där en annan student kan möjligtvis tolka på ett annat sätt på grund av skillnader i tidigare erfarenhet (Esaiason et al.,2017).

Genom att ställa olika frågor till studies målgruppen vill jag fånga upp hur de upplevt integration och samtidigt vilken syn de har på all hjälp de har fått. De viktigaste bitarna här blir deras beskrivningar och hur de tolka olika situationer de har varit med om (Ahrne, 2011).

I övrigt ska jag samla in all data genom intervju som kommer att ske via telefon.

3.1 Kvalitativ forskningsansats

Alan Bryman i boken vetenskapliga metoder lyfter vikten av att använda den kvalitativa intervjumetoden. Författaren förklara för och nackdel att använda sig av både ostrukturerad och kvalitativa intervjuer. Vidare förklarar författaren vikten av hur man formar frågeformulär och innehållet i frågorna (Bryman, 2011). Jag har då valt att tillämpa ostrukturerade och semi-strukturerad kvalitativa intervjuer i min undersökning för att ge mer utrymme för deltagare i undersökning att gå in djupare i deras svar.

Med ostrukturerade intervjuer vill jag ge en avslappnade känsla till respondenterna så att intervjuer liknar mer som ett vanligt samtal. Deltagarna får möjlighet att gå djup i sina minner och reflektera över svaret de ger. Med semi strukturerade intervjuer vill jag ge frihet till deltagarna att formulera svar hur de vill och inte tvinga de att svara på frågor genom svarsalternativ. Eftersom vi vet lite om ämnet och kan inte utgå ifrån fasta sanningar eller

statistik för att besvara på problemfrågor (Malterud, 2009) känns det rimligt att använda den kvalitativa metoden.

Metoden som används i undersökningen är i form av ett frågeformulär som har skickats till ett antal deltagares urval som valts ut enligt strikta kriterier som kan garantera tillförlitlighet och dess tillämpning på ett tätare homogent samhälle. Den valda metoden är den för kvalitativa studier som mest trovärdig och återspeglar arten av målen för detta arbete i de frågor som formulerats ovan eftersom det är så sant att studien av invandrades och medborgares erfarenheter, känslor och attityder kan ge användbar information om social förändring och avstånd. Min intervju metod är bland annat inspirerad av en studie utförd av experter med uppdrag av Europarådet (1998) om ämnet "*Les mesures et indicateur d'intégration*".

Kvale (1996) menar med utformning av intervjuguide att man ska ta hänsyn till olika kriterier som kan vara behjälpliga för en framgångsrik intervjuare. Författaren menar att intervjuaren ska vara insatt, strukturerad, tydlig och visa hänsyn. Att lyssna noggrant och att vara öppen i en dialog är också bra för att intervju ska lyckas. Vidare menar Kvale (1996) att även om man visa uppmärksamhet ska intervjuaren ifrågasätta det som sägs, kunna tolka svar samt komma ihåg alla detaljer. Utvärderingen av intervjuer är också viktig att ta med sig för vidare tolkning av deltagarna svar och reaktioner.

Det praktiska tillvägagångssättet inkluderar utarbetandet av frågeformuläret som förutsätter förutbestämning av populationsurvalet och avgränsningar och begreppet definition. En särskild omsorg bör fästas vid formulering av frågor genom att ta hänsyn till begrepp som är uppskattade av sociala tänkare som Umberto Eco och Christopher Meckstroth i analys av "Socratic method and Political Science". Typologin av frågor inspireras av den teoretiska ram som beskrivits ovan som studien syftar till att infinna eller bekräfta dem när man diskuterar undersökningsresultaten.

Anledningen till val av den kvalitativa metoden är också att försöka uppnå den högsta flexibiliteten som möjlig med intervjuerna. Man vill också ha ett kritiskt tänkande till varför eller de bakomliggande faktorerna till att man agerat på ett eller annat sätt. Vidare vill jag att deltaganden ska uppleva tillhörighet och ansvar i studien och inte bara enbart svara på frågor. För att försöka formulera frågor så nära ämnet som möjlig, har jag valt att utgå ifrån teorin om socialt och individens kapital samt de olika åtgärderna som staten disponerar för bättre integration på arbetsmarknaden.

Vikten att styra intervjun har varit viktigt i undersökning genom att ställa olika slagsfrågor. Kvale (1996) har klassificerat de i nio olika kategorier (inledande, uppföljning, sondering, direkta, indirekta, strukturerade, tolkande, tystnande och preciserande frågor) som hjälper

intervjuarens att styra intervjun ditt man vill. Dessa tekniker har också varit en del av strukturen för utformning av min intervjuguiderna.

3.2 Datainsamling

3.2.1 Dokumentation

Så som jag nämnde ovan har datainsamlingen skett i form av intervjuer där deltagarna fick möjligheten att berätta om sina erfarenheter och känslor. Innan studien började hade jag tänkt satsa mycket mer på den ostrukturerade intervju metod för att kunna observera deltagarna reaktion när de besvara frågor. Tyvärr blev jag begränsade på grund av Korona krisen.

Att spela in de kvalitativa intervjuerna och transkribera (skriva ut i dokument) de och kunna lyssna på de om och om igen (Bryman, 2011) har varit ett lysande alternativ. Det hjälper att förbättra minnet av allt som sägs under intervjun, ljudfiler kan användas vid analys och den informationen kan återanvändas. För att säkerhetsställa ljudfiler kommer att sparas på data samt att jag sparar på ett USB minnet.

Datainsamlingen har enbart skett via deltagande intervjuer per telefon och per deltagaren. Till skillnaden av fokusgruppintervjun modell som bygger på att samla in en liten grupp av deltagaren i en gemensam intervjutillfället (Halkier, 2010). Varje deltagare fick frågorna skickat per mail för att bli förbereda innan intervjun eftersom det handlar om händelsen som skett för mer än tio år sedan. En annan orsak till att jag skickat mail var att vara mer transparent och samtidigt skapa trovärdighet hos deltagarna.

Tider för telefonsamtal bestämdes utifrån deltagarnas tillgänglighet och kunde avslutas vid begäran. Deltagande har fått mer utrymme att bestämma hur och när intervjuer skulle ske. Genom att ställa öppna frågor fick jag möjlighet att uppmuntra deltagarna att berätta mer om respektive upplevelsen (Rautalinko, 2007). Varje intervjutillfälle tog max en timme.

I nästkommande avsnitt som handlar om tillvägagångssätt kommer jag att gå in i detaljer om hur intervjuerna gick till.

3.2.2 Urval

Vikten av hur urval av intervjun personer har gått till och hur många som deltog i undersökningsstudien är avgörande i kvalitativa undersökningar (Byrman, 2011). Oftast kan det bristas i öppenhet när det gäller urval av population. På andra sidan är de etiska aspekterna otroligt viktiga i alla undersökningar inte bara de kvalitativa. Respondenterna ska ha frihet att

välja medverka eller inte i undersökningen. Information om syftet och hur undersökningen används måste meddelas till samtliga deltagarna för att få deras godkännande.

Samtliga deltagande utvaldes ur ålder, kön, geografiska områden och Burundi som ursprungligt land. Inga preferenser eller relationsaspekterna har utnyttjats och inte heller någon form av släkttillhörighet för att säkra trovärdiga undersökningsresultat. Med undersökningen har jag velat belysa hur burundier upplever integration så noggrann, detaljerat och brett som möjligt, därför har mitt urval varit så brett och olika som möjligt.

3.2.3 Om respondenterna

Tabell 2 Respondenter bakgrund

Ålder	Kön	Antal år i Sverige	Yrke	Utbildning	Anställd sedan
37	Kvinna	15 år	Social tjänsten	undersköterska	2010
65	Kvinna	14 år	Vård och omsorg	Undersköterska	2008
35	Man	15 år	Landstinget	Socionom	2015
42	Man	18 år	Myndighet	Ekonom	2010
38	Man	17 år	Myndighet	Ekonom	2011

3.3 Databearbetning

Tabell 3 Analysram

Deltagande	Socialt kapital			Human kapital		Statens kapital			
	Föreningsliv	Andra nätverk	Individens utveckling	Tidigare utbildning	Tidigare yrkeserfarenhet	Integration program	Utbildning kunskap	Jobbförmedling	Ekonomiskt stöd
Respondent 1	X	X	X	—	—	X	X	—	X

Respondent 2	X	X	X	—	—	—	X	—	X
Respondent 3	X	X	X	—	—	X	X	—	X
Respondent 4	X	X	X	—	—	—	X	—	X
Respondent 5	X	X	X	—	—	—	X	X	X

4 ANALYS

Analys ger förståelse för den avgörande rollen för civilsamhället, det egna individuella bidraget och det institutionella ramverket och policyn för arbetsmarknadsintegrationen i min studie. Varje respons förklaras med avseende på de ovan nämnda human, social och statlig kapitalteorierna.

4.1 Social kapital

I tidigare kapitlen har jag illustrerat i ett tabellresultat av undersökningen som är baserade på respondenterna svar under intervjuerna. Tre huvudkategorier förklarade hur socialkapital påverkarintegration på arbetsmarknaden: *Medlemskap inom olika föreningar, sociala nätverk och individens utveckling.*

Med hänvisning till Portes och Sensenbrenner (1993) kommer undersökningen att innehålla följande bekräftelser för att bestämma deras avgörande bidrag för integrationen av mitt urval: Individens sociala nätverk är av stor betydelse för invandrarnas ekonomiska integration; De sociala formationerna kan stödja eller störa en invandrades ekonomiska integration. Dessa sociala formationer bildas av olika grupper av personer relaterade till banden med familj, arbete, kultur och traditioner.

4.1.1 *Medlemskap inom olika föreningar*

Det är inte medlemskap i föreningen som tillhandahåller jobbet utan det som spelar istället rollen är kopplingen mellan medlemmar i föreningar som definieras som en mångfald av socialt kapital länkar till människor eller grupper längre upp eller ner på den sociala stegen hänvisar författaren Lyda Hanifan i OECD rapport insights (2016). Enligt respondent 4, det är

inte själva föreningen som fick personen att hitta jobb utan snarare människor i föreningen som hjälpte hen att hitta jobb.

Föreningen som har hjälpt mig att hitta ett jobb, inte vad jag kan få direkt men jag vet att jag var i olika föreningar, burundiska föreningar och skapade kontakter som kan ha spelat en roll i jobbsökning, jag kan också säga att när jag började på Arbetet har jag just fått olika tips genom den myndighetsförening vi har och fackföreningen, men det leder inte till ett jobb direkt (Respondent 4).

Ändå kan deltagandet till föreningar bli fördelaktigt för medlemmen. Socialt kapital avser resurserna som uppstår genom deltagande i nätverk av relationer som är mer eller mindre institutionaliserade (Bourdieu, 1986).

Genom pingstkyrkan där jag bor fick jag kontakter som gav information om hur det fungerar för att komma ut på arbetsmarknaden (Respondent 1).

Ja, jag känner ganska många, jag vet att de använda olika kontakter t ex om en hittar jobbar på ett ställe då tipsar den andra osv. vanlig exempel är jobb inom vården och transport, kollektiv trafik (Respondent 4).

Invandrarnas ekonomiska ambitioner påverkas av social struktur, vilket innebär att sociala bildningar kan stödja eller hindra en invandrades framgång till ekonomiska integration. Invandrarnas integration resultat beror på samhället som de är integrerade i, det vill säga sociala strukturer påverkar individens handling. Det finns olika typer av sociala formationer där finansiella åtgärder är fastställda. Dessa sociala strukturer bildas av olika grupper av människor relaterade till familjens, arbetets, kulturens och traditionernas band. Föreningarna är viktiga för invandrarnas marknadsintegration av många skäl (Portes & Sensenbrenner, 1993).

4.1.2 Andra sociala nätverk

Två respondenter har lyft upp vikten av att socialisera för att skapa långsiktiga relationer som kan vara behjälpliga i sina jobbsökande. De menar bland annat att kontakter kan spela en avgörande roll när man söker arbete.

Ja, jag har faktiskt fått hjälpt med sökande av det nya jobb som jag kommer att börja snart. Jag har fått jobbet tack vare mina kontakter, inklusive min tidigare arbetskamrat som blev chef och som jag har använt som referens, med andra ord är det fördelaktigt att ha ett stort nätverk och referens (Respondent 4).

Putnam (2000) precisera att den centrala idén om social kapital är att nätverk och de tillhörande normerna för ömsesidighet har ett värde. Vidare menar han att nätverken har ett värde för människor som är medlem i vilket betyder att värde inte är själva medlemskap utan interaktioner som sker inom nätverken .

Jag tycker om att vara med andra människor. En vän tipsade mig att närvara på en föreläsning där olika företag var närvarande och där fick jag mycket information om hur och vilka jobb som fanns tillgängliga (Respondent 5).

På det sociologiska området tros det att individens sociala nätverk är av stor betydelse för invandrarnas ekonomiska integration. Ett socialt nätverk är en social struktur mellan aktörer som kan präglas av antingen enskilda aktörer eller organisationer. Nätverket symboliserar förhållanden och band som förbinder de olika aktörerna inom. Jämfört med motsatta kollegor i humankapitalteorin hävdar sociologer att sociala strukturer på makronivå är avgörande faktorer för ekonomisk prestation Portes och Sensenbrenner (1993). De sociala nätverken kan vara formella eller mindre formella.

I Sverige är kontakter som skapas via informella nätverk - inklusive vänner, släktingar och tidigare arbetsgivare en viktig källa till arbetsmarknadsinformation och en central del av jobbsökningen. Studier tyder faktiskt på att upp till två tredjedelar av alla fyllda lediga platser involverar någon form av informella kontakter mer avlägsna från arbetsmarknaden eller är koncentrerade till lågutbildade jobb (OECD, 2016).

Ofta arbetar nätverk, som familj och vänner, för att identifiera potentiella kandidater för ett jobb. Invandrarnas brist på nätverk kan leda till begränsad tillgång till arbetsmarknaden (Liebig, 2009).

Det diskuteras mycket om de olika formerna av socialt kapital, men en ganska enkel strategi delar upp det i tre huvudkategorier:

De potentiella fördelarna med social kapital kan ses genom att titta på sociala obligationer. Vänner och familjer kan hjälpa oss på många sätt - känslomässigt, socialt och ekonomiskt där banden förstås som länkar till människor baserat på en känsla av delad identitet ("människor som vi") - till exempel familj, nära vänner och människor som delar vår kultur eller etnicitet. Lyda Hanifan i (OECD, 2016). Människor tenderar att identifiera sig själva spontant till sådana nätverk (se respondent 5 ovan)

4.1.3 Individens utveckling

Det är intressant att lägga märke till att även om respondenterna sociala nätverk var begränsade, tog våra respondenter fördel genom att ta initiativ att medverka i olika nätverk. Att ha tillgång till ett nätverk med goda kontakter har visat sig värdefullt för chanserna att lyckas på arbetsmarknaden. Forskning indikerar att nätverk som är tillgängliga för utländska födda är mindre gynnsamma än de tillgängliga för de svenska infödda (Aldén & Hammarstedt, 2014). I själva verket förbättrade de sina personliga egenskaper genom nätverket. Respondenterna har haft alla fördelar från det sociala nätverket och det har hjälpt dem att hitta jobb tack vare den omvandling som uppnåtts inom den sociala interaktionen. Den ursprungliga sökandes tillstånd blev de styrkande verktyg. Nedan illustreras detta i respondent 4 svar på frågan om hur hen kunnat utvecklas och hjälpa andra att hitta jobb.

Ja, jag har gjort det, jag har 4 personer som jag stod som deras referens och de fick ett jobb, och burundiska förening som jag deltar själv skapar vi vanligtvis en liten plattform för att dela information om jobb och annat där jag fick feedback om att vissa delar har fått jobb. (Respondent 4)

Borjas och Hilton (1996) menar när de diskuteras nätverkseffekter på individens valmöjlighet att det starka förhållandet mellan tidigare invandrarvägs deltagande i ett särskilt välfärdsprogram och nyanlända invandrares benägenhet att delta i samma program tyder på att det finns nätverkseffekter som fungerar för att sprida information om dessa välfärdsprogram.

Även Putnam (2000) påpekar vikten av de gamla traditionella kontaktnätverken när han kritiserar det moderna samhället som tenderar att använda informella och opersonliga instrument som digital teknik för kontaktnätverk, författaren argumenterar att vikten av att använda sig av dem traditionella medel föreligger. Vidare menar Putnam (2000) att vi utvecklas genom att gå med i grupper i vårt grannskap, så som bowlinggrupper, går vi nu i grupper som består av människor som delar gemensam tro - kämpar för miljöskydd eller homosexuella rättigheter. Genom att tro på kontaktnätverk verkar respondentens utveckling lett till att vilja hjälpa andra genom den burundiska föreningen.

4.2 Humankapital

Utöver socialkapital har jag lagt fokus på respondenterna tidigare utbildning och tidigare yrkeserfarenhet samt hur dessa varit avgörande i arbetssökandet.

4.2.1 Tidigare utbildning

Vid ankomsten utbildades alla våra deltagare från gymnasiet till universitetsgraderna i sitt ursprungsland. Det finns dock inget samband mellan deras tidigare utbildning och deras första jobb, utan istället en systematisk yrkesutbildningsjustering eller ytterligare utbildning som hjälpt dem att komma in på arbetsmarknaden. Brist på mänskligt kapital som förvärvats i Sverige och brist på tillgång till nätverk samt förekomst av diskriminering framförs som förklaringar till detta (Aldén & Hammarstedt, 2014).

När jag kom till Sverige hade jag precis avslutat gymnasiet, och i Sverige hade jag utbildat (Respondent 1).

Vissa forskare definierar dessutom att mänskligt kapital är kunskapen, färdigheterna, kompetensen och attributen hos individer som underlättar skapandet av personligt, socialt och ekonomiskt välbefinnande" med det sociala perspektivet (Rodriguez & Loomis, 2007). T.ex. respondent 2 som tidigare var utbildad som biolog fick istället arbeta inom vården samt respondent 3 som hade tidigare universitetsutbildning men som sedan blev tvungen att läsa socialutbildning för att komma in snabbare på arbetsmarknaden.

Ja, jag har utbildats som biolog i mitt hemland (Respondent 2).

Ja, jag har varit på universitetet i mitt hemland i 2 år och jag är utbildad som socialarbetare i Sverige (Respondent 3).

Jag hade utbildning (Respondent 4).

Ja, jag gick på universitetet (Respondent 5).

4.2.2 Tidigare yrkeserfarenhet

De flesta deltagarna medger att de hade yrkeserfarenhet i sitt ursprungsland. På samma sätt var den tidigare yrkeserfarenheten inte till stor hjälp för deras arbetsmarknadsintegration. Endast de yrkesinriktade delarna i destinationslandet blev relevanta för marknaden. Nedan svar på en respondent visar tydligt hur tidigare yrkeserfarenhet undervärderas och hur hen bytte inriktning.

Den arbetslivserfarenhet som jag hade i mitt hemland hjälpte mig inte i Sverige, eftersom det krävde att jag fortsatte min utbildning, men å andra sidan var jag tvungen att byta väg och ansluta till en sjuksköterska istället men det hjälpte mig att anpassa

mig, i arbetslivet till I mitt hemland hade jag arbetat i nästan 24 år innan jag kom till Sverige (Respondent 2).

För att avsluta Human kapital-perspektivet värderade inte respondenterna direkt sitt tidigare Human kapital som förvärvat i sitt ursprungsland, men genom svaren kan man märka att de har hänvisat till någon annan immateriell tillgång för att matcha marknadens arbetskraftskrav.

Jag har verkligen gått under mattan eller gillade på golvet och tänkt som ja jag kan göra allt som kommer nära mig så har inte kravet att jag vill göra det här eller detta utan att ha flexibilitet helt enkelt. De saker som kommer och de som är tillgängliga är det första som jag helt enkelt kommer att ansluta. Det ledde till att jag först och främst började hjälpa till en möbelfärd som var nära där jag bodde, de behövde ha någon att titta på när de till exempel skulle äta lunch och gjorde det frivilligt och lite framåt fick jag betalt för det (Respondent 3).

Första jobbet fick jag på eget initiativ, jag fick ett projekt med mina tidigare erfarenheter och med hjälp av mina kontakter som jag skapade. Under sommaren när jag var på college kontaktade jag mig och frågade hur jag skulle hitta ett jobb, jag fick tips om att jag skulle kolla jobbannonser på arbetsförmedlingens webbplats och kommunens webbplats (lediga jobb). Jag hittade ett restaurangjobb på arbetsförmedlingen och istället för att skicka ansökan via webbplatsen bestämde jag mig för att gå direkt till restaurangägaren och sedan fick jag en intervju och det gick bra och fick ett jobb (Respondent 4).

Det finns andra typer av mänskligt kapital, såsom invandramotivation, ambition och anpassningsförmåga. Dessa färdigheter, kvalifikationer och demografiska egenskaper är viktiga faktorer för hur väl en invandrare kommer att samlas in i värdlandets arbetsmarknad, dvs. ekonomiskt integrerad. Eftersom färdigheter inte alltid kan överföras från ett land till ett annat kommer det att påverka invandrarens sysselsättningsgrad. Beroende på om invandrarnas humankapital kan överföras för att matcha värdländernas arbetsmarknad eller inte är därför av stor betydelse för arbetsmarknadens framgång (Borjas & Chiswick, 2000).

Det är de mest motiverade invandrarna med de högsta ambitionsnivåerna och med de flesta värdlandsspecifika färdigheter som är de som kan starta ett nytt liv i ett land mer framgångsrikt på arbetsmarknaden. Invandrare som är negativt utvalda, dvs. mindre överförbara färdigheter, kollegor, sociala och beståndsdelar snarare än isolerade situationer (Coleman, 1988).

4.3 Statens kapital

När det kommer till statens kapital har jag sammanställt analysvar i följande huvudkategorierna: integrationsprogram, Utbildning och yrkesutbildningar, Statens jobbförmedling och Ekonomiskt stöd.

4.3.1 Integrationsprogram

Detta sker genom insatser som Arbetsförmedlingen anordnar såsom praktik eller andra incitament som skulle hjälpa arbetssökande att komma ut på arbetsmarknaden. Vidare försätter Enneberg (2019) att förklara brist på tillit och en känsla hos invandrarna att utnyttjas av arbetsgivarna och väljer bort praktikmöjligheter. När det kommer till hur bra integrationsprogram har varit, erkänner en vis respondenterna att de har haft nytta av dessa medans andra känner sig sviktat.

När vi gick integrationsprogram då hade vi mycket kontakter med olika myndigheter, särskild arbetsförmedlingen som visade oss vägen till jobbet, vi hade några kursen och sedan, många kontakter som hjälpt att hitta det man älskar jobba med i Sverige och vilken väg man ska gå till. Jag tycker att det har funkat bra (Respondent 2).

Nej inte som jag vet, språket som leder till jobbet men man ska kunna veta vad man vill (Respondent 1).

Nej, aldrig, jag tackade nej till ett program som heter starta eget, och det var krav för att få ersättning men det var som att tvinga mig eftersom jag inte vill starta eget utan söka jobb (Respondent 4).

4.3.2 Utbildning och yrkesutbildningar

De flesta erkänner att staten har bidragit med utbildning som hjälpte dem att komma in på arbetsmarknad. För nyanlända som har en högskoleutbildning kan det vara ganska svår att översätta dem till svenska standarder eller fortfarande vara svår för potentiella svenska arbetsgivare att bedöma deras kompetensnivå (delmi,u.å).

Som jag berättade tidigare den omvårdnadsprogrammet jag gick fick jag det via arbetsförmedlingen de sökte folk och blev jag bland de utvalda 2006(Respondent 2).

Nej, aldrig, jag tackade nej till ett program som heter starta eget, och det var krav för att få ersättning men det var som att tvinga mig eftersom jag inte vill starta eget utan söka jobb (Respondent 4).

Nej jag har pluggat på universitet i Gävle, jag har läste nationalekonomiprogrammet (Respondent 5).

4.3.3 Statens jobbförmedling

Med direkt institutionell diskriminering menar Burns (2005) de rutiner, regler, instruktioner eller andra insatser inom statliga institutioner som missgynnar en viss etniskgrupp. Det kan t.ex. vara institutioner sätt att organisera eller samordnar deras arbete. Vestberg & Dahlstedt (2016) pointerar vikten för invandrare att assimilera/anpassa sig till det svenska samhället, ”*Swedish-ness*”, som ett led i anställningsprocessen. Som svar på frågan om hur staten bör agera för att snabba upp processen till arbetsmarknaden respondera deltagare bland annat:

Jag tycker att staten skulle utgå från individens behov först, kunna uppskatta erfarenhet, kunskap man har sedan tidigare, hade staten kanske agerat annorlunda, skulle inte förlora många år, skulle staten ha lyssnat på mig och litade på mig, så jag tycker staten bör ha hänsyn på de olika kunskaper och erfarenheter som nyanlända kommer med sig och inte lägga mycket vikt på att man ska sitta på SFI, och tror att alla har samma kunskaper och egenskaper. Titta på individen kan själv kanske stärka de kontakter nätverk, som till exempel att staten stödjer genom att finansiera de olika föreningar, kyrkor som jobbar för att hjälpa nyanlända och de som ligger långt från arbetsmarknad. Ge resurser till olika aktörer som kan hjälpa till (Respondent 4).

Vidare när jag ställde frågan om vad som kan underlätta invandrarna att hitta information om jobbet, svarar respondent 3 att kommunikationen inte når invandraren.

Sverige är så duktig att lägga ut annonsen att skicka ut broschyrer, alltså det mesta är skriftliga, men där vi kommer ifrån är mer muntlig, så jag får höra någonting från kompis, kusiner som berättar, vet du där finns jobb, men här I Sverige är att man få läsa det mesta själv eller få läsa i broschyrer som inte den lämpligast sätt, för de flesta invandrare, så det som underlättar är att skicka en nyckelperson antingen på SFI eller i olika andra plattformen och föreläser och bidra med informationen (Respondent 3).

Genom information, genom att hjälpa invandrare utvecklas, det räcker inte att läsa SFI, man kan komplettera med språkpraktik, jag tycker det någonting som saknas dem släpper bara folk ut utan att ha utvecklat språket bra (Respondent 2).

De flesta respondenterna svarat att de använde sina nätverk för att hitta jobb men att då och då har de sökt information via hemsidan eller andra statliga plattformar.

Som sagt de två första jobb var via nätverk och det var kanske fjärde jobb anställning som jag fick via internet och det jobb som jag har idag, fick jag dels arbetsförmedlingens hemsida men även i kommunala plattformar t.ex. landstinget annons om lediga jobb och allt sånt (Respondent 3).

Det var mest via internet (Hemsida), Fysisk besök på arbetsplats, jag har använd arbetsförmedling flera gånger. Jag söker på de webbplatser där jag ser det jobbet jag söker (Respondent 4).

En respondent menar att hon inte har fått hjälp från staten. Visste hon kanske att hon hade rätt att få den hjälp hon ville då? Invandrare i Sverige har liten kunskap om politik menar Adman & Strömblad (2018) i deras studier om politiska kunskaper bland invandrare grupper i Sverige. Författarna menar att det tar lång tid för invandrarna att lära känna till de rättigheter man har i Sverige. Orsaken inte är att de är ovilliga men utan på grund av bristerna inom svensk utbildning och språk vilket leder till att det blir svårt för invandrarna att få dessa kunskaper (Adman & Strömblad, 2018).

Inte så hjälpsam, alltså man få inte den hjälp som man tror, man ska kämpa själv men arbetsförmedlingen var inte så bra nej (Respondent 1).

Samsyn och samverkan har saknats mellan involverade aktörer (kommun, utbildningsanordnare, arbetsförmedlingen, landsting, försäkringskassa etc.) i genomförande av integration av nyanlända (Integrationsverket ,2007) vilket resulterade till en mindre effektiv integrationsprocess. Andra studier visar hur staten kan ses som mängd organiserade institutioner som konkurrerar med varandra och inte som en isolerad homogen institution (Lucio & Mackenzie, 2017). Respondent 5 menar att staten bör utgå från individens perspektiv och kunnande.

Jag tycker man skulle först, dela in alla invandrare som kommer hit utifrån bakgrunden, här menar jag utbildningsnivå, det finns vissa som kommer med högskolan eller avancerad nivå som master eller läkare, och andra som låg utbildning och andra ingen utbildning alls. Där kan man på något sätt hitta ett bättre sätt att placera de på rätt ställe, t ex de som har akademisk utbildning kan gå en snabb språkkurs för att behärska svenska på ett bra sätt, och sedan under tiden kan de börja praktisera i den respektive branschen som passar med deras tidigare kompetenser och kunskap (Respondent 5).

4.3.4 Ekonomiskt stöd

Svenska staten har det största ansvar för mottagande av nyanlända och deras anhöriga under den första tiden i landet (Joyce P, 2017). Staten ser till att de som kommer till Sverige av asylskäl får sin asylutredning prövats av migrationsverket som har även ansvar att ordna boende och de ytterligare vardagshjälperna de behöver (se Migrationsverkets hemsida). Om personer får uppehållstillstånd som skyddsbehövande har man rätt enligt bostättningslagen att staten ordna en bostad åt hen.

Första året fick jag integrations ersättning som det hette på den tiden, andra året när jag började på Komvux fick jag studiestöd och jag fick extra jobb på hemtjänst. Kravet för att få integrationsersättning måste man gå i skolan och läsa SFI (Respondent 5).

Statens ansvar fortsätter gälla i det så kallad integrationspolitik och sker genom kommunens, regioner och fler olika myndighetens åtagande under den första tiden. Kommunerna har även ansvar över personerna som behöver någon form av försörjningsstöd eller utbildning (Lundin, 2011). Förutom att ge invandrarna samtliga rättigheter som svenskar, har man utvecklat en integrationspolitik som underlättar invandrare att komma in i det nya samhället som t.ex. genom lagstiftning av statliga stöd under integrationsperioden (Brochmann & Hegelund, 2012).

Jag fick integrations ersättning genom kommun under 3 år och sedan fick jobba och började känna egna pengar, jag fick aldrig statligt bidrag som social bidrag eller någonting (Respondent 2).

5 DISKUSSION

Diskussionen om resultaten från min undersökning genomförs mot bakgrund av de tidigare relevanta skrifterna och den teoretiska referensramen.

1. Vilken roll spelar det civila samhället i att integrera invandrare på den svenska arbetsmarknaden?
2. Är det staten, det civila samhället, individen eller en kombination av dessa olika former av kapital som gör att en invandrare lyckas integreras på arbetsmarknaden?

5.1 Resultatdiskussion

De som vill understryka aktörernas respektive bidrag i integrationsprocessen på arbetsmarknaden bör börja med individen, eftersom det är genom att dra nytta av individens färdigheter och kunskaper som man kan utvärdera hens möjligheter. I denna mån visar undersökningen följande, när det gäller mänsklig kapital av de svarande.

Strängt övervägt gäller mänskligt kapital utbildning och arbetslivserfarenhet (Heilbrunn et al., 2010). Vid ankomsten utbildades alla respondenterna från gymnasiet till universitet och 80% av de svarande hade en tidigare yrkeserfarenhet från ursprungligland. Det finns dock inget samband mellan deras tidigare utbildning och deras första jobb, utan istället en systematisk yrkesutbildningsjustering eller ytterligare utbildning för att komma in på arbetsmarknaden. Brist på mänskligt kapital som förvärvats i Sverige och brist på tillgång till nätverk samt utbredning av diskriminering framförs som förklaringar till detta (aldén & Hammarstedt, 2014).

En annan förklaring är att invandrare från fattiga utvecklingsländer, som ofta präglas av irrelevanta färdigheter och kunskaper och okunnighet med normer och institutioner, möter svårigheter när man försöker komma in på arbetsmarknaden (Heilbrunn et al., 2010). Dessutom är det mer troligt att utbildade personer har jobb som kräver lägre kompetens än deras utbildningsnivå (Aldén & Hammarstedt, 2014).

Det hävdas att invandrare kan skilja sig från de infödda i sitt arbetssökbeteende, under vissa omständigheter föredrar en snabb inresa låg anställning status. I vilket fall som helst är varje förbättring av respondentens förmåga i Sverige är en värdefull tillgång till arbetsmarknaden. Mänskligt kapital är en investering som människor gör i sig själva för att öka sin produktivitet. Min ytterligare slutsats kommer att bestämma bidraget från de externa parterna i ärendet.

Med tanke på ökningen av socialt kapital som bidraget från civilsamhället hänvisar jag främst till föreningar som kan vara formella eller informella. De sociala nätverken kan vara formella eller mindre formella. I Sverige, kontakter som skapas via informella nätverk - inklusive vänner, släktingar och tidigare arbetsgivare - är en viktig källa till arbetsmarknadsinformation och en central del av jobbsökningen. Studier tyder faktiskt på att upp till två tredjedelar av alla fyllda lediga platser involverar någon form av informella kontakter mer avlägsna från arbetsmarknaden eller är koncentrerade till lågutbildade jobb (OECD, 2016).

De svarande visar i sin helhet att de uppskattade socialiseringen vid deras ankomst, eftersom de hade en sådan tradition i sitt ursprungsland. Därför gick de systematiskt med i informella nätverk som landsmännens föreningar, 75% i kyrkorna och olika formella och mindre formella sociala sammankomster. De tre följande nyckelorden kyrkans, förening-jobb samt socialiseringen leder till arbetsmarknaden. Analysen av strategin för sociala nätverk för våra

respondenter är användningen av olika länkar. Länkar till människor baserat på en känsla av gemensamma identitet (människor som oss) - till exempel familj, nära vänner och människor som delar vår kultur eller etnicitet. Faktum är att respondenter främst använde familjenätverk, de för landsmän och kyrkorna för att ansluta till sitt första jobb.

Det säger sig självt att de nämnda nätverken är av en betydelse som skulle motivera att politiken granskas särskilt genom att se över resursfördelningen med hänsyn till deras beprövade och generaliserbara karaktär gentemot invandrare som svarar på liknande profiler. De flesta diskussioner om begrepp social kapital har hittills diskuterats runt det civila samhällets arena. Dessutom finns det ingen framgångsrik teori om social kapital som kopplar samman aspekter av medborgarnas liv och förtroende på mikro- och makronivå.

Det är intressant att lägga märke till att även om deras sociala nätverk var begränsade, tog respondenter fördel genom att vara mer pragmatisk. Att ha tillgång till ett nätverk med goda kontakter har visat sig värdefullt för chanserna att lyckas på arbetsmarknaden. Forskning indikerar att nätverk som är tillgängliga för utländska födda är mindre gynnsamma än de som är tillgängliga för de infödda födda (Aldén & Hammarstedt, 2014).

I själva verket förbättrade respondenterna sina personliga egenskaper genom det sociala nätverket och har hjälpt de andra arbetssökande att anställas tack vare den förändring som uppnåtts inom den sociala interaktionen som blev styrande verktyg.

Med statens kapital är de nyckelord som samlas in integrationsprogram, yrkesutbildning och *SFI* som representerar de viktigaste verktygen för integration. En relevant institutionell ram är nyckeln till framgångsrik integration på arbetsmarknaden. En av indikatorerna i mina svar är nivån på användningen av policyer och den upplevelser av integrationen av mitt urval.

5.2 Metoddiskussion

Att genomföra den här studien har inte varit lätt på grund av ämnet som jag var intresserad av nämligen integrationspolitik. Att hitta artiklar eller forskningar om statens roll och agerande gentemot invandrarens integration var ingen lätt uppgift. Numera forskas mer och mer inom sociologin där fokus läggs oftast på individens förmåga att själv hitta vägen till arbete. Statsvetenskapliga artiklar var inte heller lätt att använda då syftet var mer att hitta rollen av den civila samhälle i arbetsmarknadsintegration av nyanlända.

Jag ser att val av metoden var modig av mig eftersom jag ville utmana mig att söka så mycket studier och forskning inom statsvetenskap då är det ämnet jag mest brinner för. Styrkor har då varit den ambitionen jag haft i att etablera olika sökstrategier samt kunna söka forskningar

utanför Sverige. Det blev mycket lärorik och spännande att läsa svåra vetenskapsforskningar och jag kommer att ha nytta av den här erfarenheten i fortsättningen. Sist men inte minst hade jag velat utöka min studie med både fler deltagare och fler artiklar/forskningar men på grund av tidsbrister orsakad av en långvarig förkylning har jag tyvärr begränsat mig med det material jag hann använda.

5.3 Fortsatt forskning

Att fastställa den avgörande faktorn som ligger bakom integrationen i min undersökning är inte lätt. Det finns verkligen olika interaktion av både formella och informella parametrar. Det är därför viktigt att utforska detta område mer för att möjliggöra ännu mer integration av nyanlända på arbetsmarknaden. Också det faktum att undersökningen visar att det civila samhället har spelat en ledande roll leder till att jag föreslår en större dialog mellan dessa två kompletterande kapital. Denna studie öppnar vägen för bredare forskningar som kan ge allmän bild som är tillämpliga på en större befolkning.

6 SLUTSATSER

Syfte med denna studie var att öka förståelse om hur invandrare med burundisk bakgrund upplevde integration på den svenska arbetsmarknaden och vilka faktorer som har bidragit till. Jag har övervägt ett urval vald från den första invandringsvågen av invandrare från Burundi (2000–2005), män och kvinnor, upplevde sin integration in på arbetsmarknaden i Sverige. Genom deras svar kunde jag sedan generalisera om styrkorna och svagheter i arbetsmarknadspolitiken genom att granska respektive roll som civilsamhället och/eller statens politik har spelat för dem mot bakgrund av mänskliga kapital och sociala kapitalteorier. Jag rekommenderar att ytterligare studier genomförs i den meningen att utforska på de informella nätverken som även bidrar till integration på arbetsmarknaden. Dessa studier kan då påverka en bättre resursallokering till befintliga föreningar och andra organisationer i det nämnda området för att låta dem implicera mer i frågor som rör integration för att mildra socialt utanförskap och kroniskt beroende av subventioner för kategorin invandrare med liknande stigma.

Uppgifterna som samlats in från min undersökning visar att civilsamhället spelade den övervägande rollen i deras integration på arbetsmarknaden. Denna framgång för

integrationsprocessen är värd att övervägas för att lära sig de nödvändiga lärdomarna särskilt i detta utmanande sammanhang.

Vidare, har man såväl i Sverige som i andra europeiska länder börjat reklamera ett nytt och mer inkluderande samhället som utvidgar medborgarnas rättigheter genom att tillgodose de som tidigare har funnits i utanförskap. Dessa krav på en ny inkluderande politik som sätter i fokus kollektivet, individen och offentliga institutioner utan särbehandling är nödvändiga nu när jag ser till exempel en ökning av sociala rörelser där ungdomar, både födda i Sverige och utomlands, aktivt har varit involverade i att hävda sin rätt att tillhöra, kämpa för lika sociala rättigheter.

Det som jag kom fram till:

1. Uppgifterna som samlats in från min undersökning påvisar att civilsamhället spelade den övervägande rollen i deras integration på arbetsmarknaden.
2. Denna framgång för integrationsprocessen är värd att övervägas för att lära sig de nödvändiga lärdomarna särskilt i detta utmanande sammanhang.
3. Med tanke på ökningen av socialt kapital som bidraget från civilsamhället hänvisar jag främst till föreningar som kan vara formella eller informella. De sociala nätverken kan vara formella eller mindre formella. I Sverige, kontakter som skapas via informella nätverk - inklusive vänner, släktingar och tidigare arbetsgivare - är en viktig källa till arbetsmarknadsinformation och en central del av jobsökningen.
4. De svarande visar i sin helhet att de uppskattade socialiseringen vid deras ankomst, eftersom de hade en sådan tradition i sitt ursprungsland. Därför gick de systematiskt med i informella nätverk som landsmännens föreningar, 75% i kyrkorna och olika formella och mindre formella sociala sammankomster.

Kort sagt är individens sociala nätverk av stor betydelse för invandrarnas ekonomiska integration. I stort kan de sociala formationerna stödja eller störa den invandrarnas ekonomiska integration. Dessa sociala formationer bildas av olika grupper av människor med anknytning till familjens, arbetets, kulturens och traditionernas band. I själva verket inaktiverar invandraren det nya samhället genom formella eller informella sociala nätverk som språkutbildning, grannskap, kyrkor, diasporaorganisationer. Det är därför konstruktivt att dechiffrera deras upplevelse av integration i den nya miljön i termer av värde.

REFERENSER

Böcker

- Ahrne, Göran, Ahrne, Göran & Svensson, Peter (2011). *Handbok i kvalitativa metoder*. 1. uppl. Malmö: Liber.
- Bourdieu, P., & Richardson, J. G. (1986). Handbook of Theory and Research for the Sociology of Education. *The forms of capital*, 241–258.
- Brochmann, G. & Hagelund, A. (2012), "Immigration policy and the Scandinavian welfare state 1945-2010." Palgrave Macmillan.
- Bryman, Alan (2011). *Samhällsvetenskapliga metoder*. 2., [rev.] uppl. Malmö: Liber.
- Burns, T. R. (2005). *Institutionell diskriminering: Makt, kultur och kontroll över invandrades livsvillkor*. Svenska social-och kommunalhögskolan vid Helsingfors universitet.
- Esaiasson, P., Gilljam, M., Oscarsson, H., Towns, A., & Wängnerud, L. (2017). *Metodpraktikan konsten att studera samhälle, individ och marknad* (Femte upplagan). Wolters Kluwer.
- Kvale, S. (1996). *Interviews: an introduction to qualitative research interviewing*. Sage.
- Malterud, K. *Kvalitativ metod i medicinsk forskning*. Lund: Studentlitteratur, 2009.
- Putnam, R. (2000) *Bowling Alone: The Collapse and Revival of American Community*.
- Rautalinko, E. *Samtalsfärdigheter – stöd, vägledning och ledarskap*. Liber, 2007.

Vetenskapliga artiklar

- Adman, P., Strömblad, P. (2018). Political integration in Practice: Explaining a Time-Dependent Increase in Political knowledge among Immigrants in Sweden, Volume 6, Issue 3, s. 248-259. <https://doi.org/10.17645/si.v6i3.1496>
- Bisin, A., Patacchini, E., Verdier, T., & Zenou, Y. (2010). Bend it like Beckham: *Ethnic identity and Integration*", NBER Working paper 16465. <https://doi.org/10.1016/j.euroecorev.2016.01.006>
- Borjas, G. J. (2000). The economic progress of immigrants. In *Issues in the Economics of Immigration* (pp. 15-50). University of Chicago Press. <http://www.nbr.org/chapters/c6052>
- Borjas, G. J., & Hilton, L. (1996). *Immigration and the welfare state: Immigrant participation in means-tested entitlement programs*. *The quarterly journal of economics*, 111(2), 575-604. Volume 111, Issue 2, May 1996, Pages 575–604, <https://doi.org/10.2307/2946688>
- Brady, G. (2015). Network Social Capital and Labor Market Outcomes: Evidence for Ireland. *The Economic and Social Review*, 46(2), 163–195. <http://search.proquest.com/docview/1695234629/>

- Chiswick, B.R. (2000). Are Immigrants Self-Selected? - An Economic Analysis, In Brettel, <http://www.aeaweb.org.ep.bib.mdh.se/journals/aer>
- Coleman, J. S. (1988). Social Capital in the Creation of Human Capital. *American Journal of Sociology*, 94. 95-120. <https://www-jstor-org.ep.bib.mdh.se/stable/2780243>
- Dancygier, R. M., & Laitin, D. D. (2014). Immigration into Europe: Economic discrimination, violence, and public policy. *Annual Review of Political Science*, 17, 43-64. <https://www.annualreviews.org/doi/full/10.1146/annurev-polisci-082012-115925>
- de l'Europe, C. (1998). *Les mesures et indicateurs d'intégration*. Council of Europe. https://www.coe.int/t/dg3/migration/archives/documentation/Series_Community_Relations/Measurement_indicators_integration_fr.pdf
- Eschler, E. (2019). NETWORKS AND RELIGION: TIES THAT BIND, LOOSE, BUILD- UP, AND TEAR DOWN. By Sean F. Everton. New York, NY: Cambridge University Press, 2018. xxiv+ 389 pp. 94.27cloth, 32.72 paper, 28.00eBook. *Journal for the Scientific Study of Religion*, 58(2), 538-539. <https://doi.org/10.1111/jssr.12603>
- Franklin J., Savage, M., Baron, S., Tonkiss, F., Tampubolon, G., Warde, A., 2004, Politics, *Trust and Networks*:
- Hall, P. (2007). Byråkratisering som konsekvens av företagisering inom offentlig förvaltning? *Statsvetenskaplig tidskrift*, 109(2). www.statsvetenskapligtidskrift.se
- Hao, L., & Kawano, Y. (2001). *Immigrants' welfare uses and opportunity for contact with co-ethnics*. *Demography*, 38(3), 375-389. <https://www-jstor-org.ep.bib.mdh.se/stable/3088353>
- Halkier, B. (2010). Focus groups as social enactments: integrating interaction and content in the analysis of focus group data. *Qualitative research*, 10(1), 71-89. <https://doi-org.ep.bib.mdh.se/10.1177/1468794109348683>
- Heilbrunn, S., Kushnirovich, N., & Zeltzer-Zubida, A. (2010). Barriers to immigrants' integration into the labor market: Modes and coping. *International Journal of Intercultural Relations*, 34(3), 244-252. <https://doi.org/10.1016/j.ijintrel.2010.02.008>
- Labour Market Integration of Refugees: Strategies and good practices, IP/A/EMPL/2016-08 March 2016 PE 578.956 EN. Tillgänglig: <http://www.europarl.europa.eu/studies>
- Liebig, T., & Widmaier, S. (2009). *Children of Immigrants in The Labor Markets of Eu And Oecd Countries: An Overview*. Paris: Organization for Economic Cooperation and Development (OECD). Retrieved from <http://ep.bib.mdh.se/login?url=https://search-proquest-com.ep.bib.mdh.se/docview/189865635?accountid=12245>

Lundin, M. (2011), "Marknaden för arbetsmarknadspolitik: om privata komplement till Arbetsförmedlingen", Rapport 2011:13, IFAU, Uppsala.

https://snsse.cdn.triggerfish.cloud/uploads/2020/02/konkurrensens_konsekvenser_pod_2.pdf#page=146

Martínez Lucio, M., & Mackenzie, R. (2017). The state and the regulation of work and employment: theoretical contributions, forgotten lessons and new forms of engagement. *The International Journal of Human Resource Management: Regulation of Work and Employment: Advancing Theory and Research in International and Comparative Human Resource Management*, 28(21), 2983–3002.

<https://doi.org/10.1080/09585192.2017.1363796>

OECD, 2016, Working Together: Skills and Labor Market Integration of Immigrants and their Children in Sweden. Tillgänglig: DOI: <https://dx.doi.org/10.1787/9789264257382-en>

Piracha, M., Tani, M., & Vaira- Lucero, M. (2016). Social capital and immigrants' labour market performance. *Papers in Regional Science*, 95(S1), S107–S126. <https://doi.org/10.1111/pirs.12117>

Portes, A., & Sensenbrenner, J. (1993). Embeddedness and immigration: Notes on the social determinants of economic action. *The American Journal of Sociology*, 98(6), 1320–1350. <https://doi.org/10.1086/230191>

Putman, R. (2001). Social Capital Measurement and Consequences. *Isuma*, 2(1), 41–51.

<http://search.proquest.com/docview/222808511/>

Rodriguez, P. J., & Loomis, R. S. (2007). A New View of Institutions, Human Capital, and Market Standardization. *Education, Knowledge & Economy*, 1(1), 93–105. <https://doi.org/10.1080/17496890601128357>

Rothstein, B., & Stolle, D. (2002, August). How political institutions create and destroy social capital: An institutional theory of generalized trust. In *98th meeting of the American Political Science Association in Boston, MA*. <http://citeseerx.ist.psu.edu/viewdoc/download?doi=10.1.1.501.8142&rep=rep1&type=pdf>

Viktor Vesterberg and Magnus Dahlstedt, Citizens in the Making: The Inclusion of Racialized Subjects in Labour Market Projects in Sweden, *Scandinavian Political Studies*, 2016. <https://doi.org/10.1111/1467-9477.12084>

Wiesbrock, A. (2011). The integration of immigrants in Sweden: a model for the European Union? *International Migration*, 49(4), 48–66. <https://doi.org/10.1111/j.1468-2435.2010.00662.x>

Övrigt

AMS, Arbetsförmedlingen (2017). *Kunskapsöversikt: Nyanländas etablering på den svenska arbetsmarknaden*. (rapport 2017:5). Tillgänglig:

<https://arbetsformedlingen.se/download/18.4fb667a1169bfd2coa69635/nyanlandas+etablering+p%C3%A5+den+svenska+arbetsmarknaden.pdf>

De los Reyes P, Kamali M, (2005). Bortom vi och dom. Utredningen om makt, integration och strukturell. Stockholm: Fritzes offentliga publikationer.

<https://www.regeringen.se/rattsliga-dokument/statens-offentliga-utredningar/2005/06/sou-200541/>

Delmi, Delegation för migrationstudier (utan årtal). *Ursprungsländer för invandring till Sverige (2000–2018)*. [Elektronisk]. Tillgänglig: <https://www.delmi.se/migration-i-siffror#!/ursprungslander-for-invandring-till-sverige-2000-2014>

Ennerberg E, (2019). Fem vägar genom etableringen. En beskrivning av nyanländas etableringsprocess (IFAU, Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitiska utvärdering. Rapport 2019:7). [Elektronisk]. Tillgänglig: <https://www.ifau.se/globalassets/pdf/se/2019/r-2019-07-fem-vagar-genom-etableringen.pdf>

Integrationsverket (1999). *Delaktighet för integration. Att stimulera integrationsprocessen för somalisktalande i Sverige. Rapportserie 199:4 (ISBN: 91-973756-1-6)*. [Elektronisk].

Integrationsverket (2007). "Ett förlorat år En studie och analys av insatser och resultat under introduktionens första 12 månader, stencilserier 2007:05, Norrköping.

Joyce, P. (2017). Inspiration för integration En ESO-rapport om arbetsmarknadspolitik för nyanlända i fem länder. (Rapport nr. 2017:7). Stockholm: Finansdepartementet

https://eso.expertgrupp.se/wp-content/uploads/2017/12/171123-ESO-2017_7-korr-171215.pdf

Kamali M, (2006). Den segregerande integrationen. Om social sammanhållning och dess hinder. Stockholm: Fritzes offentliga publikation. <urn:nbn:se:miun:diva-6010>

Proposition 1997/98:16. Sverige, framtiden och mångfalden från invandrapolitik till integrationspolitik. [Elektronisk] Stockholm: Regeringen. Tillgänglig: https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/proposition/sverige-framtiden-och-mangfalden-fran_GLO316/html Tillgänglig: <http://www.europarl.europa.eu/studies>

Regeringen (1999). *Invandrare och Flyktingar. Förslag till statsbudget för 1999*. [Elektronisk]. Tillgänglig: <https://www.regeringen.se/contentassets/14fdf1db8aa840dda84b345761befoc1/utgiftsomrade-8-invandrare-och-flyktingar>

Riksrevision (2005). *Från invandrapolitik till invandrapolitik. (Bilaga 5-12 till RiR 2005:5)*. [Elektronisk]. Tillgänglig: https://www.riksrevisionen.se/download/18.78ae827d1605526e94b2df35/1518435505895/Fr%C3%A5n_invandrapolitik_till_invandrapolitik_%20Bilagor_5_12.pdf

Riksrevision (2006). *Riksrevisionens årliga rapport*. [Elektronisk]. Tillgänglig: https://www.riksrevisionen.se/download/18.78ae827d1605526e94b2e638/1518435488205/%C3%85R_A%202006.pdf

SCB, Statistiska centralbyrån (2009). *Arbetsmarknadsstatistik: tabell 32a*. [Elektronisk]. Tillgänglig: <https://www.scb.se/hitta-statistik/statistik-efter-amne/arbetsmarknad/sysselsattning>

SCB, Statistiska centralbyrån (2018). *De första 15 åren - flyktingars försörjning i Sverige Integration: Rapport 12*. [Elektronisk]. Tillgänglig.

https://www.scb.se/contentassets/325ad6442d974d1a9303b9eb1ff23b3d/le0105_2018a01_br_be57br1801.pdf

Skolinspektion (2018). *Undervisning i svenska för invandrare. Kvalitetsundersökning 2018*. [Elektronisk].

Tillgänglig:

<https://www.skolinspektionen.se/globalassets/publikationssok/granskningsrapporter/kvalitetsgranskningar/2018/sfi/svenska-for-invandrare---kvalitetsgranskning-2018.pdf.pdf>

BILAGA 1: INFORMATIONSBREV

Hej!

Jag heter Gustave Ntwari från statsvetenskap utbildning på Mälardalens Högskola. Jag läser sista termin och nu håller på att skriva examensarbete. Mitt ämne är integration och arbetsmarknadspolitik.

Syfte med detta arbete är att få en förståelse för hur den första invandrageneration av utländska födda män och kvinnor från Burundi som kom till Sverige mellan 2000–2005 upplevde integration på den svensk arbetsmarknad. Jag vill ta reda på om Statens åtgärder att få ut nyanlända på arbetsmarknaden har fungerat eller om det är andra faktorer så som socialt nätverk och kontakter med andra ord hur har det gått för att komma in på arbetsmarknad.

Jag använder av mig tidigare forskning och litteraturen kring ämnet, men för att genomföra arbete har för avsikt att ta hjälp av några burundier som kom under denna period genom att intervjuer. Därför vill jag intervjua dig som tillhör denna gruppen och har information som är värdefulla för mitt arbete. Varje intervju beräknas vara ungefär en timme, jag ser emot fram att du har möjlighet att delta.

Intervju kommer behandlas konfidentiellt och resultat kommer att användas enbart i undersökning. Du delta frivilligt, det innebär att du kan avbryta intervju när som helst.

Om du har några frågor eller funderingar tveka inte att kontakta mig eller min handledare.

Med vänliga hälsningar

Gustave Ntwari

Gni15001@student.mdh.se

073-8919369

handledare

terence.fell@mdh.se

+4621107390

BILAGA 2: INTERVJUFRÅGOR

Bakgrund frågor

Namn:

Adress:

Ålder:

Kön:

Nuvarande sysselsättning/utbildning

När kom du till Sverige?

Human kapital

Har du utbildat dig innan du kom till Sverige?

Hade du arbetslivserfarenheter när du kom till Sverige som har hjälpt dig att få jobb?

Deltar du av eget initiativ i sociala händelse och frivilliga aktiviteter? Varför?

Vad tror du att andra tycker om dig?

Berätta vilka initiativ du personligen tog för att hitta jobb? hade du kunnat göra bättre?

Har du koll på vad som händer på arbetsmarknaden?

Social kapital

Kände du till andra människor när du kom till Sverige som hjälpte dig att hitta jobb?

Ingick du i någon form av nätverk (t.ex. föreningar) som hjälpt dig att få jobb?

Berätta om dina tidigare sociala nätverk innan du kom till Sverige?

Hur är du van att socialisera med andra människor? Hur tror du att dessa kontakter hjälpt dig att hitta jobb?

Vad tycker du att sociala nätverk har bidragit positivt eller negativt i ditt jobbsökande?

Har du någon bidragit till att andra lyckas få jobb. Berätta gärna med detaljer hur du hjälpte till andra på väg till arbetsmarknaden. Varför har du agerat så som du gjorde?

Statlig kapital

Gick du något yrkes eller annan utbildning som lede till att du fick jobb? (t.ex. genom arbetsförmedlingen)

Hur har olika kommunala eller statliga integration program hjälpt dig att hitta jobb?

Hur försörjs du dig innan du fick jobb? Fick du något statligt bidrag? om ja, på vilka villkor?

Hur sökte du jobbet? (internet, tidningsannonser, kontakter osv.) Privat eller statliga plattformar (t.ex. arbetsförmedlingen hemsida, privat eller kommunala bemanningar. osv)?

Hur mycket staten har hjälpt dig att få ett jobb?

Vad tycker du att staten bör göra för att underlätta invandrare att komma ut på arbetsmarknaden?

Kan du rekommendera andra det bästa sättet att integrera sig på arbetsmarknad om man är nyanländ i Sverige idag?

Berätta hur ser du på arbetsmarknadspolitik idag.

Känner du andra från Burundi som har lyckats att få ett jobb och hur de fick det?

**MÄLARDALENS HÖGSKOLA
ESKILSTUNA VÄSTERÅS**

Box 883, 721 23 Västerås **Tfn:** 021-10 13 00
Box 325, 631 05 Eskilstuna **Tfn:** 016-15 36 00
E-post: info@mdh.se **Webb:** www.mdh.se